3186090147

Digitized by Google

753

Digitized by Google

SLOVANSKÁ KNIHOVNA
3186090147

Digitized by Google

Digitized by Google

MALO

ZÈRCALO

NARODA

SLAVJANSKOGA.

Digitized by Google

Digitized by Google

MALO

ZRCALO

NARODA

SLAVJANSKOGA.

146867

(Izvadjeno iz slovačke čitanke.)

147765

U ZAGREBU.
Tiskom kr pr. h.-sl.-dalm. tiskarne Dra. Ljudevita Gaja.

1845.

Digitized by Google

A 753

Digitized by Google

Kako se děli pokolenje ljudsko?

Pokolenje ljudsko ili čověčansko děli se na četvèro, i to: na indo-europejsko, semitsko, sěversko i činsko pleme.

Koje od ovih plemenah zauzima najpèrvo město?

Pleme indo-europejsko na cělom je okrugu zemaljskom najznamenitije i gospodujuće pleme, i to tako u věri, osobito kèrstjanskoj, kako i u izobraženosti, osobito novo-europejskoj.

Gdě ima to pleme svoje počelo?

Izvor i počelo njegovo sakrito je u nedohitnom mraku davnosti, traže ga

Digitized by Google

pako u srědnoj Azii kraj velikih planinah himalajskih, gdě je već pred občinskim ili noahovim potopom jako razširено bilo.

Jeda li je to pleme veliko?

Pleme indo-europejsko na čělom je světu najveće i najobilnije, jer broji prěko 360 miliunah ljudih i razprostire se po Europi, Azii i većoj strani Amerike.

Kojemu plemenu ljudskoga pokolenja spadaju Slavjani?

Slavjani su narod plemena indo-europejskoga i po tom su najbližji rodjaci Litvanom, Němcom, Celtom ili Galom, Latinom i Gèrkom, zatim Indom i drugim, koji su stekli svojom istoriom, věrom, izobraženostjom, ter svojom umětnostjom i s nauci najveću slavu i najsjajnie ime u knjizi života ljudskoga.

Digitized by Google

Stanuju li Slavjani već cdavna u Europi?

Slavjani su prastari stanovnici Europe, oni stanuju ovdě od nepoznatog vrěmena pokraj drugih srodnih narodah, ili u krilu njihovom, došli su pako simo iz Azie i to mnogo prie narodjenja Isukèrstova.

Gdě su se nastanili Slavjani u Europi?

Predji Slavjanah nastanili su se po takovih dèržavah, iz kojih su se drugi narodi drugamo izselili bili, ili gdě još nitko prie stanovao nije. S vrěmenom zauzeli su oni u Europi neizměrno to prostranstvo zemlje, koje leži med morem Slavjanskim (baltičkim), jadranskim i cèrnim, med gorami tatranskimi i med rěkom Donom, gornjom Volgom i granicami Finah za gradom Novgorodom.

Digitized by Google

Kako su se Slavjani najprie zvali?

Najstarie i občinsko Slavjanah ime, ali tudje ili po drugih im nadeveno, bilo je ime Vendah, Venetah, i Vindah, (možebiti od Indah) zatim pako zvali su se sami: Iliri, Panoni, Sèrbi, Hèrvati, Slovinci, Lehi ili Poljaci, Čehi, Rusi, a svi skupa Slavjani.

Odkuda dohodi to ime Slav, Slavjan i Slovin?

Ime Slavjan izvode učeni ljudi od stare boginje S l a v a, kojoj su se naši predji klanjali i koja se još sada u někojih narodnih pěsmah napominje i slavi. Tako isto izvode to ime i od Slavni i slovutni zato što su se naši predji dičnimi děli proslavili i svojim junačtvom slavu stekli. Slavak i Slovak, Slavjan, Slovan, Slovenac i Slovinac je sve jedno, nego S l a v j a n ipak najstarie.

Digitized by Google

Jeda li je narod Slavjanski velik?

Slavjani su u broju *najveći* narod u Europi, njih svih skupa broji se preko 80 miliunah ljudih, i tako čine desetu stran celoga ljudskoga pokolenja, ter zauzimaju polovicu Europe, tretjinu Azie i podobru stran Amerike.

Koje město ide Slavjane u Historii čověčanstva?

Slavjani stoje u historii čověčanstva na uznešenom městu. Od davna spadali su oni u red stalno nastanjenih narodah, različnih od Nomadah ili pastirskih po světu skitajućih se narodah; postigli su pako onaj stupanj izobraženosti, kojega nepokvareni narodi, sami po sebi, po dugom stoperv tečaju vrěmena postignu.

Kakov osobiti značaj (karakter) imali su Slavjani?

Digitized by Google

Prirodjeni značaj Slavjanah hvale isti nepriatelji. Po svědočanstvu ovih biaše prostota bez zlobe i lukavosti, izkrenost, priaznost i uljudnost gospodujući znak Slavjanskog narodnog značaja. Ove krěposti prešle su u istu njihovu věru, njihove zakone i običaje ter u sav način živlenja.

Kakov biaše domaći život Slavjanah?

Domaći život Slavjanah odlikovao se je mnogimi tihimi krěpostmi. Oni su bili posleni, štedljivi i uměreni, zajedno krotki i pobožni ljudi, ljubeći družtvo i nedužno veselje.

Čim su se Slavjani najviše bavili?

Slavjani su se najviše bavili poljodělstvom i selskim gospodarstvom, to je bio njihov pravi i glavni živalj (element) s ovim poslom bio je skopčan sav njihov život i svako njihovo dělo.

Digitized by Google

Jesu-li imali kakav stan ili kuće?

Slavjani su gradili kuće i prebivali u njih, način pako gradjenja kućah bio je sasvim priměran poljodělskomu životu, zašto su kuće njihove bile jedna od druge udaljene, tako, da je svaka obitelj (familia) stanovala u srědini svojega polja i imanja.

Nisu li se tako raztrešeni bojali lupežah?

Premda na svojih kućah ni bravah ni zatvorah imali nisu, nije ipak u Slavjanah ni tatah ni lupežah bilo, kako to svědoče isti němački spisatelji.

Osim poljodělstva čim su se još bavili Slavjani?

Osim poljodělstva bavili su se Slavjani zanatom i obrtnostjom, osobito pako bili su věšti: tesari, kovači, zidari,

Digitized by Google

brodari, strojbari (irhari, Weissgärber), remenari, rudari i kipotvorci. Mnogi narodi, kao Gèrci, Rimljani, Avari, Magjari i Němci naučili su se koješta od Slavjanah; osobito pako umětni bili su Slavjani u gradjenju i ravnanju brodovah, i to tako, da su stari Iliri i Galski Veneti u toj umětnosti nadvisili iste Rimljane, kad su ovi bili na *najvišjem* izobraženju.

Pokraj toga čim su se još bavili Slavjani?

Pokraj mirnoga obradjivanja zemlje, gojenja pčelah, pastirstva i lovine, kazivali su Slavjani posvuda nagnutje k tèrgovini; već u najstarie vrěme těrali su oni, malo što ne *sami*, tèrgovinu izmedju Azie i Europe.

Čim su imenito tèrgovali stari Slavjani?

Bogata tèrgovina s jantarom (Bernstein) bila je u najdavnie vrěme u ru-

Digitized by Google

kah slavjanskih, isto tako izvozili i privozili su Slavjani tudjincem: kèrzno, žito, mèd, vosak, dèrvenu robu itd.; a od tudjinah uzajemno primali su zlato, srebro, svilu, oružje itd. To sve vozili su ponajviše po južnom i zapadnom moru slavjanskom (jadranskom i baltičkom) po Dunavu, Dněpru, Berezini, Labi, Visli itd.

Kakove je imala poslèdice tèrgovina kod Slavjanah?

Poslědica tèrgovine kod Slavjanah bila je osobito ta, što su se po njoj kod njih u velikom broju podigli tèrgovački gradovi, odlikujući se od nègda velikim brojem stanovnikah, bogatstvom i zanatom. Gradòvi ovi bili su ponajviše sagradjeni na ravnicah pokraj vodah i šumah i zato su kuće većom stranom bile dèrvene.

Digitized by Google

Koji su bili slavnii grudovi slavjanski u staro vrème?

Gradovi slavni tèrgovinom ili bogatstvom, ili velikolèpnimi cèrkvami i zdanjami, bili su slèdeći: Solin, Biograd, Sardika, Niš, Srèm, Sisak, Metul, Jarkona (Arkona), Vineta, Julin ili Volin, Retra, Stargrad, Dèvin, Novgorod, Kiev, Moskva itd.

Koje su bile občinske krèposti starih Slavjanah?

Nègovanje staracah i hranenje bolestnikah i siromakah bila je pèrva skèrb i dužnost, ter občenita krèpost Slavjanah, zašto u njihovih dèržavah nije bilo ni *prosjakah* ni *skitalicah* kao što dan danas u Cèrnoj Gori, Sèrbii itd. nijednoga neima.

Kako su se vladali Slavjani prema inostranim?

Digitized by Google

Izvanrednu uljudnost njihovu prema prihodnikom i gostom svojim, izvirajuću iz prirodjene Slavjanom dobrote i miline, kuju u zvězde isti *najveći neprijatelj* Slavjanah. Ovi pišu, da su se svi Slavjani pomno brinuli za svoje goste i od města do města ih pratili na njihovom putu, kako to sada još biva po bugarskoj i u tursko-slavjanskih dèržavah.

Kakove su bili věre stari Slavjani?

Stari Slavjani bili su věre poganske, nu štovali su jedinoga Boga kao stvoritelja neba i zemlje, uz njega klanjali su se i drugim manjim bogovom, kao posrědnikom medju ljudmi i onim najvišjim Bogom; prinosili su im pako žèrtve, sastojeće iz plěna, iz ovaćah, i drugih zvěrinah i plodovah zemlje. Věruvali su zajedno, da je duša neumèrla, i da će u budućem životu svaki primiti plaću za dobra i zla dèla.

Digitized by Google

Koji su bili njihovi najglavnii bogovi?

Bili su ovi: *Perun* ili *Parcm* vladatelj nad gromom i blěskom. *Svjatovid* ili *Svetovid* i *Svantovid* bog světla i sunca. *Prove* ili *Prono* bog pravah i pravičnosti. *Radogost* ili *Radgost* bog rata i gostoljubja. *Bělbog* ili *Bělin* i *Cèrnobog*, ili běli i cèrni bog, onaj stvoritelj svega dobra, ovaj svega zla.

Koje su bile slavjanske najglavnie boginje?

Bile su slědeće: *Živa* boginja životne hrane, ter vèrtnih i poljskih plodovah. *Lada* boginja ljubavi i braka. *Morena* ili *Mora* boginja smèrti. *Slava* boginja blěska, ognja, i slave, od koje dolazi ime *Slav* i *Slavjan*.

Jesu li znali stari Slavjani pisati?

Slavjani su već u staro doba imali svoje pismo i to najprie: *glagolsko*, ko-

Digitized by Google

jim se sada rědki samo popovi u Dalmacii služe; zatim kirilsko iznadjeno, kako se veli, od svetoga Kirila slavjanskoga apostola, kojim pismom služe se Slavjani gèrčkoga zakona; ter najposlě pismo latinsko, kojim se služe Slavjani latinskoga ili rimskoga i novoga ili evangeličkoga zakona. U najstarie doba bilo ih je ipak kao kod drugih uarodah tako i kod Slavjanah veoma malo, koji su znali pisati. Svešteníci i mudraci njihovi zapisivali su glavni sadèržaj narodnih pravah na dèrvenih daskah, gatali su i prorokuvali pomoćju svojega pisma i podučavali su izabrane iz puka ljude u naucih i u znanostih, osobito u věri, lěkarstvu, pěsničtvu, časoslovju itd.

Čim su se osobito proslavili Slavjavi?

Narodnimi pěsmami i pěvanjem, glasbom (muzikom) i plesom, nadkrilili su Slavjani *sve* druge europejske narode.

Digitized by Google

Kako su drugi narodi mislili o Slavjanih?

Inostrani narodi, osobito Skandinavi, dèržali su Slavjane za učene i prosvětjene ljude. U njihove dèržave pošiljali su Normani svoje bogove i slavne muže da se tamo věžbaju u naucih i u mudrosti; od Slavjanah primili su oni nekoje bogove, običaje i rěči, koje se pretežu na predmet izobraženosti, kao: trg, plug, truba itd.

Tko je upravljao občinske poslove Slavjanah?

Občinsko upravljanje bilo je u rukah *naroda sámoga.* Otci i domačine vladali su neograničeno rodbinom svojom, na narodnih pako spravištih i saborih izabirah su svoje starešine, vojvode, knezove, koji su dobili poslie različna imena, kao: Lehi, bani, vladike,

Digitized by Google

županni, bojari ili boljari (optimates) i ovi upravljali su stvarmi domaćimi i občinskimi, věrozakonom, ustavom, sudom, tèrgovmom, krojili su pravicu, navěštivali su rat i sklopljivali mir i ugovore.

U kakovom razměrju živili su medju sobom?

Svi Slavjani bili su u pèrvo doba, što se slobode i prava tiče, *jednaki*. Robstvo i nevoljničtvo bilo im je posve nepoznato, budući da su svi, od najvišjega dèržavnoga dostojnika, sve do najprostiega seljaka, uživali *istu* slobodu i nezavisnost.

U kakovom stanju bio je ženski spol kod Slavjanah?

Mnogoženstvo, po občinskom običaju negdašnjega věka, nije bilo ni u Slavjanah zabranjeno; nu kod proštoga naroda nitko nije imao više od jedne žene, samo gospoda i vladaoci imali su ih više.

Digitized by Google

Žene slavjanske nisu bile ni čuvane ni zatvarane kao kod iztočnih pukah, nego što više, one su mogle slobodno dolaziti pred ljude domaće, kano i pred strane i prihodnike. Ovo štovanje narodnoga prava ženskog jasno svědoći, kako su bili moralni, izobraženi i čověčni stari Slavjani.

Jesu li sačuvali Slavjani i poslie tu svoju izobraženost i slavu?

Nipošto, jer kasnie u X. i XI. stolětju prestalo je kod někojih Slavjanah skoro sasvim tèrgovine i zanata, gradovi su propali, a lěnost i nemarnost posvuda se je razprostranila.

Kako se je to sbilo?

Sbilo se je to po krivnji Slavjanskih okrutnih *dušmanah* i *potlačiteljah*, kao što su bili: Skiti, Sarmati, Huni, Bugari, Avari (Obri) i drugi divji narodi, koji su hlěpteći za bojem i plěnom, nagèr-

Digitized by Google

nuli u dèržave slavjanske, zavladali miroljubivimi Slavjani, stavili im silom na vrat težki jaram robstva, uništili nemilo njihove domaće ustave, običaje, naredbe, i urinuli im mĕsto njih svoje vlastite.

Nisu li Slavjani pograbili oružje proti ovim svojim potlačiteljem?

Jesu, ali u kasnie doba, kad su Slavjani sve po malo, nĕšto zavedeni primĕrom Hunah, Avarah, i Bugarah, nĕšto pako primorani krivicami učinjenimi sebi od nestèrpljivih susĕdah svojih, počeli voditi kèrvave boje s bizantinskogèrčkimi carevi na Dunaju i Balkanu, ter s Němci na Labi i granicah bavarskih.

Jesu li Slavjani podjarmili koje tudje narode?

Slavjani su si podlagali samo *zemlju, ne narode*; bojevi njihovi sa susĕdi bili su ponajviše obrana, ili plaća za primljene

Digitized by Google

krivice; kod njih rat nikad nije bio zanat ili svakdanji kruh, kao kod Sarmatah, Gotah i drugih osobito sěverno-aziatskih narodah. Slavjani su nosili oružje za svoju obranu i sigurnost, a ne za plěn i haranje.

Jesu li oni znali vojevati oružjem?

Pored sve naklonosti k mirnomu životu, znali su se Slavjani vladati u svih okolnostih. Roblenju i otimanju tudjih děržavah i imanjah nisu oni bili priučni, ali kad se je radilo o obrani svoje *Domovine* i čuvanju *stare slobode*, onda su nadvisili ponajviše druge narode, i proslavili se u boju ne samo nepredobitnim junačtvom, nego i zdravim razsudjenjem, věštom okretnostju, i vojničkom hitrinom. Od ovuda se vidi, zašto su rimski, gèrčki i osmanski carevi tako rado postavljali Slavjane svojoj vojsci za vodje.

Digitized by Google

Koji Slavjani, i u koje vrěme proslavili su se junaštvom?

Ova bojna hrabrost, věština i postojanost bila je stalna i starinska krěpost cěloga silnoga i nepokvarenoga plemena slavjanskoga, koju je naslědio sin od otca i otac od děda. Istu krěpost umnožali i ukrěpili su poslie Slavjani još bolje u mnogobrojnih bojevih s tudjinci.

Nisu li imali Slavjani nikakove máne (falinge)?

Svim pravom mogu se koriti dve máne u njihovom narodnom značaju, koje su od najstarie doba gèrdile krasni věnac njihovih narodnih krěpostih, i koje su dale povod, što su Slavjani tako bèrzo kojekakvim *klatežom* i *skitalicam*, ma i na broju mnogo slabìm, kao: Celtom, Skitom, Sarmatom, Gotom, Avarom, Kozarom, Bugarom i ostalim, služiti i robovati morali.

Digitized by Google

Kakove su to bile mane?

Pèrva je bila: što su Slavjani razdrobljeni i razkomadani na nebrojene male obćine, uvěk se *medju sobom mèrzili* i u věčnih *rasprah* i *neslogi* živili, to je učinilo, da se nikad sjediniti i udušenjem posebne svoje strasti za *obćenitu* slavu i slobodu raditi mogli nisu.

Koja je bila druga mana?

Druga je imala svoje vrělo u *nepostojanosti duha* i u *naslědovanju tudjinstva.* K ovomu težilo je od věkovah sèrce Slavjanah tako, da im je sve inostrano uvěk bilo milie, nego domaće, kao što im je bio *tudji jezik* i način živlenja uvěk priaznii, nego vlastiti i materinski.

Pri svem tom kakovu imadu zaslugu predji naši za nas potomke svoje?

Premda su Slavjani živući bez brige i skèrbi za svoju slavu i čast potomkah

Digitized by Google

svojih, čestokrat cělo pleme svoje stèrmoglavili u veliku nevolju, nu ipak ljubeći domovinu, poljodělstvo, kućno gospodarstvo, zanat i tèrgovinu, voleći uvěk braniti se, nego četovati, ter podnoseći doma kad i kad mirno navale od tudjinacah; sačuvali su time tako sebe, kao i krasnu, rukama svojima u plodonosni vèrt preobratjenu domovinu svoju, nama svojim potomkom, a kroz nas čověčanstvu. Inače nebi bez sumnje ni za njimi, kao što za Skiti, Sarmati, Goti, Vandali, Huni, Avari, i drugimi, ništa drugo preostalo bilo, nego golo naroda ime i divjačne pustine.

Kako se děle Slavjani?

Slavjani kao úd velikoga pokolenja narodah indo-europejskih, děle se na pleme slavjansko i litvansko, kano dve grane jednoga stabla. Litvani, kojim su spadali osobito stari Prusi, bili su prie

Digitized by Google

mnogo veći na broju i bolje razširen; sada stanuju pod ruskom i pruskom vladom, ima ih pako do 2 miliuna dušah.

Kako se děli pleme Slavjansko?

Veliko, pukovito i razširenu pleme Slavjanah, koji su svi u staro vrěme govorili *jedan jezik*, děli se sada polag naréčjah, koja su vrěmenom postala, na pleme: jugo-iztočno i na pleme zapadno.

Koje dèržave zauzima pleme jugo-iztočno?

Pleme ovo prostire se po dèržavah nastanjenih od naroda ruskoga i ilirskoga ili jugo-slavjanskoga, živućega pod trimi europejskimi vladari, i to pod ruskim, austrianskim i turskim. Simo se broji Rusah 52,000,000; Ilirah 10,846,000 (11,800,000); od ovoga plemena spadaju pod vladu rusku 48,590,000; pod austriansku 7,327,000; a pod tursku 6 miliunah 100,000 (9,000,000).

Digitized by Google

Po kojih dèržavah prostire se pleme zapadno?

Pleme ovo nahodi se po dèržavah nastanjenih od Poljakah, Čehah, Moravacah, Slovakah i Lužićanah, spadajućih na pet vladanjah, i to na austriansko, rusko, prusko, saksonsko i krakovsko. Izmedju ovih ima Poljakah 9,365,000; Čehah s Moravci i Slovaci 7,167,000; Lužićkih Sèrbah 142,000. Pod vladom austrianskom ima ih 9,464,000; pod ruskom 1,912,000; pod pruskom 2,108,000; pod saksonskom 60,000; a u slobodnoj obćini krakovskoj 130,000.

Koliko ima svih skupa Slavjanah u austrianskom carstvu?

Austrianski car jest vladar od pet kraljevinah slavjanskih; svih pako skupa Slavjanah u carstvu austrianskom ima 17,000,000; što veću polovicu celoga stanovnictva od ovoga carstva čini. Ma-

Digitized by Google

nja njegova polovica sastoji iz Němacah, Magjarah, Talianah, Vlahah i drugih narodah.

Koliko pak ima Slavjanah pod krunom ugarskom?

Pod krunom ugarskom, skopčanom s hèrvatskom i slavonskom ima 7 miliunah Slavjanah, medju njimi su najznamenitiji *Slovaci*, koji stanuju pod gorami tatranskimi u dolinama okolo Vaga, Hrona i Nitre. Zatim Sèrblji, Hèrvati i Slavonci, koji stanuju u kraljevinah Hèrvatskoj i Slavonii, u Medjumurju, u Banatu i u varmedjah saladskoj, železnoj, šimegjskoj, šopronskoj, požunskoj, áradskoj, peštanskoj, bačkoj itd.

Koje su glavne rěke, kraj kojih Slavjani stanuju?

Jesu ove: u Ruskoj Volga, Don, Dněper i Neva; u Poljskoj Visla; u Českoj

Digitized by Google

Laba i Vutava; u Moravskoj Morava i Hana; u Ugarskoj Dunaj, Tisa, Vag, Hron; u Hèrvatskoj, Slavonii i Kranjskoj Sava, Dràva i Kupà; u Bosni Drina; u Sèrbii Dunaj i Morava; u Bugarskoj Dunaj i Marica; u Maćedoniji Struma; u Arbanaskoj Drin.

Koje su glavne gore i planine slavjanske?

Jesu: Ural medju Aziom i Europom. Tatre na granici Ugarskoj i Poljskoj; Kerkonoš u Češkoj; Triglav u Kranjskoj; Učka gora u Istrii; Velebić u Hèrvatskoj; Balkanske gore u tursko-slavjanskih dèržavah.

U koje vrěme primili su Slavjani věru kèrstjanoku?

Premda su Slavjani, osobito ilirski, već u vrěme sv. Pavla i drugih apostolah, upoznali se věrom kèrstjanskom, pri-

Digitized by Google

mili su ju ipak u obće stopèrv u 6. i 9. stolětju. Muževi pako, koji su najposlědnji Slavjane kèrstili, podučavali i sveto pismo preložili na jezik slavjanski, bili su dva brata Kiril i Metod rodom iz Macedonskog Soluna. Ovi su najprie navěštivali věru kèrstjansku Buganom i Sèrbom, zatim pako, pozvani od kraljevah slavjanskih Svatopluka i Rastislava, došli su u Moravu i Panoniu, gdě su svoj nauk nastavili.

Kako govori onoga vrèmena spisatelj o ovoj znamenitoj zgodi?

Starinski slavjanski spisatelj Nestor piše slědeće: »Veoma su se veselili i radovali Slavjani, kad su čuli navèštivati u *svojom prirodjenom jeziku* velika čudesa božja.«

Tko je poslie od Slavjanah naučio i primio věru kèrstjansku?

Digitized by Google

Drugi susědni narodi kao n. p. Magjari, kojim je pèrvoga kralja sv. Stěpana kèrstio i na věru kèrstjansku obratio sv. Vojtěh (Adalbert) biskup pražki i rodjeni Slavjan.

Spadaju li svi Slavjani k jednoj jedinoj vèri kèrstjanskoj?

Nipošto, jedni su starověrci ili gèrčkoga zakona, drugi katolici ili rimskoga zakona, tretji Evangelici ili ponovljenoga zakona, a někoji po Bosni, Bugarskoj itd. imaju věru muhamedansku.

Koji su glavni gradovi slavjanski?

U Ruskoj zemlji je: Petrograd i Moskva. U Poljskoj: Varšava i Krakov. U Češkoj: Zlatni Prag. U Moravskoj: Berno i Olomuc. U Meklenburgu Zverin i Strělice. U Šlezkoj: Vratislava (Breslau). U Lužicah: Budišin i Žitava. U Hèrvat-

Digitized by Google

skoj: Zagreb i Rěka. U Slavonii: Oseк. U Dalmacii: Zadar i Dubrovnik. U Krajnskoj: Ljubljana. U Koruškoj: Celovec. U Istrii: Tèrst. U Štajerskoj: Gradec. U Sèrbii: Biograd. U Bosni: Sarajevo i Banjaluka. U Bugarskoj: Jedren, Filibe i Sofia. U Arbanskoj: Skadar. U Cèrnoj Gori: Cetinje itd.

Koji su glasoviti muževi proizišli iz slavjanskoga naroda?

1) Vladari i vodje: Ogran, Serdivlad, Bato, Lavrito, Belizar, Samo, Ljudevit, Dušan silni, Krešimir II. veliki, Marko Kraljević, Miloš Obilić, Zrinski, Gjorgje Petrović kod južnih Slavjanah. — Igor, Vladimir, Jaroslav, Petar veliki, Suvarov kod Rusah. — Čeh, Samo, Svatopluk, Otokar, Žižka, kod českih Slavjanah. — Leh, Krok, Samo, Sobieski, Košćiusko kod Poljakah. itd.

2) Učeni ljudi: Upravda (Justinian)

Digitized by Google

cesar rimski, Nestor, Hajek, Kopernik, Bošković, Veleslavin, Komenski, Lomonosov, Karamzin, Puškin, Gundulić, Krasicki, Dobrovski, Linde, Kolar, Šafarik, Mickievič, Bernolak, Janus Panonius, Palmotić, Marko de Dominis, Dositej Obradović i mnogi drugi.

3) Cèrkveni ljudi: Ivan IV. papa rodom iz Dalmacie, (639) Bazilio bugarin bogomilac, Sv. Sava, Kiril i Metbd, Nicetas Patriarka Carigradski, Jan Hus, Hieronim pražki, Jan Nepomuk, Sv. Vojtěh, Matej Franković, Juraj Drašković, Trubar itd.

Koje su glasovite žene u historii slavjanskoj?

1) Kraljice: Cerja, Teuta, Tuga Buga, i Děvojka Marula kod jugo-slavjanah.

2) Libuša i Vlasta (koja je 7 god. vodila rat proti mužom u Děvinu) zatim Drahomira i Ludmila, ona prijateljica, ova neprijateljica kèrstjanah kod Čehah.

3) Višna, kraljica Pomoranah.

Digitized by Google

4) Božena seljačka kći poslie kneginja.

5) Vanda, kći Krakova, i sv. Branislava kod Poljakah.

6) Olga, Marta itd. kod Rusah.

Knezovi i slavnie obitelji naroda slavjanskoga u naše vrěme:

1) U Meklenburgu veliki vojvoda Juro i Fridrich — Franjo potomci Pribislavovi.

2) U Češkoj: Kolovrat Krakovski, Lobković, Tun itd.

3) U Moravskoj: Ditriho-Teinski potomac Svatoplukov.

4) U Sèrbskoj: Aleksander Karagjorgjević.

5) U Poljskoj: Čartoriski, Jablanovski, Lubomirski, Radzivil, Sulkovski itd.

6) U Ruskoj: Nikola car Ruski, njegov brat Mihail, i sin Aleksander Nikolajević; zatim knezovi: Golizin, Lapuhin, Labanov, Rotovski, Dolgoruk, Kutusov, Gorčakov, Šihmatov, Salikov, Šahovskoi i mnoge druge obitelji.

JKS.

Digitized by Google

Digitized by Google

16014

U ZAGREBU.

Tiskom k. p. h.-sl.-d. tiskarne Dra. Ljud Gaja.

1845.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google
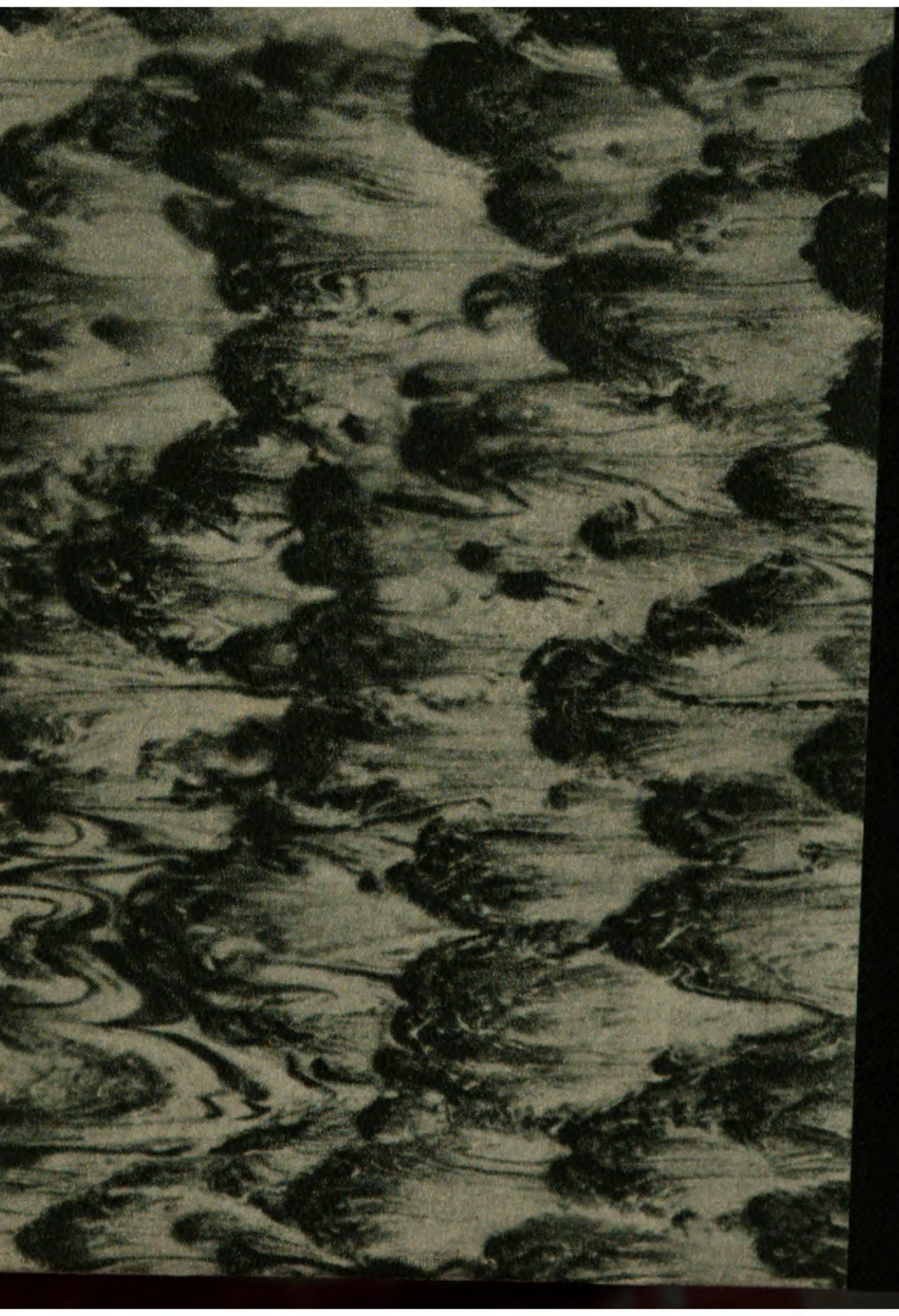
Digitized by Google